

Ludwig van Beethoven

(1770-1827)

Beethovens liv:

Beethoven blev født for 240 år siden i Bonn – en stor by i det nuværende Tyskland.

Hans far var sanger og underviste også i klaver og violin, så Beethoven blev tidligt sat i gang med at spille.

Det viste sig hurtigt, at han var meget talentfuld, og hans far håbede, at han - ligesom Mozart - kunne få samme opmærksomhed rundt omkring i Europa. At han kunne blive et rigtigt vidunderbarn.

Beethovens barndom var nu ellers ikke særlig lykkelig, fordi hans far drak alt for meget, men så var det godt, at han havde sin musik.

I Bonn skabte han sig tidligt et navn som en dygtig musiker og komponist, og da den berømte komponist

Joseph Haydn i 1792 rejste gennem byen, hørte han Beethoven spille og så hans kompositioner. Haydn blev hurtigt overbevist om, at Beethoven var et geni, og han fik arrangeret, at Beethoven kom med ham til Wien som hans elev.

Dette var et vigtigt vendepunkt i Beethovens liv – og han vendte aldrig tilbage til sin fødeby.

I Wien gjorde han sig nu gældende dels som komponist og dels som en fremragende klaverspiller. Han improviserede meget – det vil sige, at han fandt på musikken, mens han spillede den – og det i en stil helt forskellig fra alt, man tidligere havde hørt.

På det tidspunkt var stemningen i Europa kaotisk. I Paris havde befolkningen i 1789 gjort oprør mod deres herskere. Det er det, der er kendt som "Den franske revolution". De andre europæiske lande erklærede herefter Frankrig krig. Napoleon tog nu magten i Frankrig og udråbte i 1799 sig selv til kejser. Det blev Beethoven meget vred over. Beethoven mente nemlig, at alle mennesker skulle have samme frihed og rettigheder, og han havde tilegnet et af sine største værker, d. 3. symfoni, til Napoleon. Da Napoleon så kronede sig selv til kejser – og blev en rigtig tyran – rev han dedikationen af sin symfoni i stykker.

Da Beethoven var omkring 30 år indtraf en ændring i hans liv, som skulle få stor betydning for ham: han var ved at blive døv. Det gjorde, at han efterhånden ikke kunne spille koncerter mere, så de sidste mange år af sit liv komponerede han kun. Han følte sig ensom og afsondret fra omverdenen, og han blev mistænksom og grov overfor andre mennesker. Beethoven blev aldrig gift og fik ingen børn. Han var forelsket en del gange, men han fandt aldrig nogen at dele livet med.

D. 26. marts 1827 døde Ludwig van Beethoven. Selvom han i mange år havde levet ensomt og tilbagetrukket, overværede mere end 10.000 mennesker hans begravelse.

Her kan du se hans gravsted:

***Hans betydning for musikken
gør sig gældende den dag i dag.***

Beethovens musik:

Beethoven opfattes af mange som en revolutionær – både af sind og rent musikalsk. Mozart og Haydn var de store og meget dygtige komponister på den tid, og sammen med Beethoven tegnede de det, man kalder wienerklassikken. Beethoven udviklede denne stil, og komponerede musik, der for den tid var meget personligt og følelsesladet. Man kan sige, at han banede vejen for den musikalske periode, som vi nu kalder for romantikken.

Denne udvikling kan man følge ved at lytte til musik fra forskellige perioder i hans liv – og da I nu skal høre symfoniorkestret, tager vi udgangspunkt i hans symfoniske musik.

Beethoven skrev sine to første symfonier omkring år 1800. Prøv at lytte til første sats af hans 1. symfoni. Den er - efter en lidt tung indledning - let og elegant, og man kan godt høre inspirationen fra Mozart og Haydn.

Efter 1802 havde han stiftet bekendtskab med den franske revolutions musik, og han begyndte at komponere i en mere "heroisk" stil. Det kan man især opleve i hans 3. og 5. symfoni. Den 3. symfoni kaldte han "Eroica", efter i første omgang at have tilegnet den til Napoleon. Prøv at lytte til første satsen af denne. Også den femte symfoni ("Skæbnesymfonien") var meget grænseoverskridende og nytænkende for den tid. Prøv at lytte til 1. sats, som starter med det, man kalder "skæbne-temaet". Dette tema har været brugt i masser af film, når man skulle illustrere noget farligt eller truende. Heldigvis er hele symfonien ikke sådan.

Beethovens 6. symfoni er meget anderledes end de foregående. Den er komponeret i 1808 i en periode af hans liv, hvor han blev merer og mere døv. Når han ikke kunne holde livet i byen ud, tog han ud på landet og nød naturen. Denne kærlighed til naturen og det landlige liv beskriver han i sin 6. symfoni. Prøv f.eks. at lytte til tredje sats, som beskriver, hvordan bønderne danser og har det rart sammen.

I slutningen af sit liv komponerede Beethoven mindre og mindre. Hans hovedværker fra denne periode er en kirkemesse "Missa Solemnis", hans 9. symfoni og en samling meget svære strygekvartetter. Disse kvartetter går under navnet de "gale" kvartetter. Da en af musikerne klagede over, at musikken var for svær at spille, skulle Beethoven have sagt: "Jeg tænker ikke på din elendige violin, når jeg taler med Gud!"

Den 9. symfoni er et af musikhistoriens hovedværker. Den bryder helt med den almindelige opfattelse af, hvordan man skrev en symfoni. For det første er den meget lang – den varer over en time! For det andet er der i den sidste sats både kor og solosingere med – dengang noget helt nyt og anderledes. Teksten er skrevet af den berømte digter Schiller og hedder "Ode til friheden". Prøv at lytte til denne sidste sats af Beethovens 9. symfoni.

Når I kommer til koncert med Aalborg Symfoniorkester, skal I synge med på noget af

denne sats, så det er vigtigt, at I kender den på forhånd. Vi har skrevet teksten om, så den passer til vores koncert, og så I ikke skal til at synge på tysk. Melodi og tekst står nederst.

Udover sine ni symfonier skrev Beethoven en masse andet fantastisk musik. Der er både koncerter for soloinstrumenter og orkester, der er en masse klavermusik, kammermusik, sange og en enkelt opera.

Du kan gå på Biblioteket og låne noget af hans musik og lytte til den – for Beethoven var nu engang en mester!

Beethoven og mørket

Ludwig van Beethoven

8

Bee-tho-ven og mør-ket blev til gu-de-skøn mu - sik og sang, me-ste-ren fra Wien be-sad en fa-bel-ag-tig

8 ska - ber-trang Skøn - ne vær - ker flod fra hans hånd med him - mel-ske strejf og

12 skæb - ne - gys, Bee - tho - ven i mør - ket tænd - te kær - lig - he - ders smuk - ke